

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติและความคาดหวังของนักศึกษาวิชาเอกการพัฒนารวมชน
ในวิทยาลัยที่ต่อการพัฒนาชนบท แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 ความสำคัญของการพัฒนาชนบทในประเทศไทย
- ตอนที่ 2 หลักสูตรวิชาเอกการพัฒนารวมชนในวิทยาลัยครู
- ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม
- ตอนที่ 4 ความคาดหวังและการเลือกประกอบอาชีพ
- ตอนที่ 5 งานวิจัยด้านการพัฒนาชนบทและการศึกษา

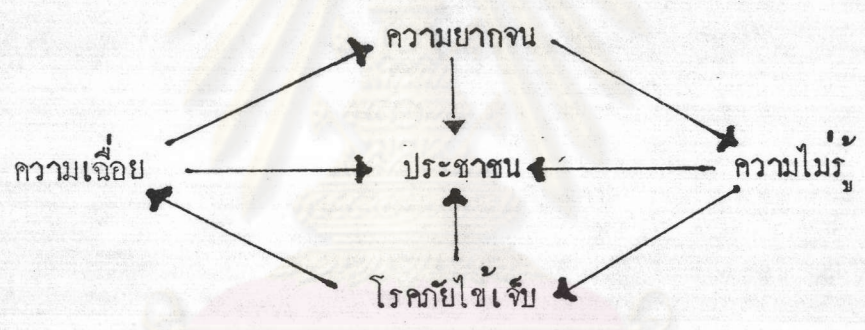
ทั้งนี้ในตอนที่ 2 ถึงตอนที่ 4 จะเสนอทั้งเอกสารและงานวิจัยควบคู่กันไป กล่าวคือ

ตอนที่ 1 ความสำคัญของการพัฒนาชนบทในประเทศไทย

ผลจากการพัฒนาประเทศตั้งแต่เริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมาเป็นเวลา 20 ปีเศษ ถ้ามองโดยส่วนรวมจะพบว่า การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศโดยส่วนรวมได้ผลเป็นที่น่าพอใจ แต่ถ้าพิจารณาให้ลึกซึ้งแล้วจะพบว่า การขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ยังมาไม่ถึงยังก่อให้เกิดปัญหาช่องว่างและความเหลื่อมล้ำระหว่างเมืองกับชนบทมากขึ้น พบว่ามีคนเพียงส่วนหนึ่งที่ได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากการพัฒนาประเทศและมักจะเป็นผู้ที่อยู่ในเขตเมือง เขตเมืองหลวง ในขณะที่เกี่ยวกับประชาชนในชนบทยังคงอยู่ในสภาพที่ยากจนเหมือนเดิม หรือเลวลงกว่าเดิม เพราะไม่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาประเทศ¹

¹ ไกรยุทธ ชีรทยาาศินันท์, การพัฒนาชนบทแนวใหม่ : ความเท่าในทศวรรษใหม่,
(กรุงเทพมหานคร : คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525), หน้า 2.

สิ่งนี้พบว่ามีความหมายที่อยู่ในฐานะยากจนกระจุกกระจายอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย ประมาณ 10 ล้านคน และส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือตอนบน คนเหล่านี้ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในกระท่อมมุงหลังคาจาก อาหารการกินก็พึ่งผักหญ้าตามธรรมชาติในท้องถิ่น น้ำกินน้ำใช้ก็อาศัยบ่อน้ำบาดาล หรือสระน้ำสาธารณะที่มีอยู่ในหมู่บ้าน เจ็บไข้ไข้อยู่ก็อาศัยยากลางบ้าน ยาแผนโบราณ หรือในบางท้องถิ่นก็รักษาทางไสยศาสตร์ การทำมาหากินก็ใช้แรงงานโค-กระบือในการไถนา ชาวที่กินก็ใช้วิธีตำ และฝัด การหุงหาอาหารก็ใช้พื้นยังไม่มีการใช้ไฟฟ้าเครื่องใช้ตะเกียงโซลาน เป็นต้น³ จากความยากจนของชาวชนบทเหล่านี้ ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ติดตามมามากมาย เช่น ปัญหาการไร้ที่ทำกิน ภาวะหนี้สิน ปัญหาสังคม ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความไม่รู้หนังสือ⁴ เป็นปัญหาที่ต่อเนื่องกันโดยไม่สิ้นสุด เรียกว่าเป็นวัฏจักรแห่งความชั่วร้าย (Vicious Cycle)⁵ ดังแสดงได้จากรูปแผนภูมิดังนี้

²สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาชนบทในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 6 (2530-2534), (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนอรุณการพิมพ์, 2529), หน้า 12.

³โฆสิต บันเปี่ยมวิญญู, "การพัฒนาชนบทยากจนในระยะครึ่งแผนพัฒนา ฉบับที่ 5 และทิศทางการพัฒนาในแผนพัฒนา ฉบับที่ 6", ชนบทไทย 2527, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ยูไนเต็ดโปรดักชั่น, 2527), หน้า 13.

⁴พิสิษฐ์ สารวิจิตร และบุญธรรม คำพอง, "โครงการสำรวจความต้องการความสนใจ ปัญหาแรงงานบังคับคาลใจ และความไม่สูงทางการศึกษาของนักเรียน และประชาชนในตำบลนาแห้ว" (ปริญาานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร 2522), หน้า 272.

⁵ชนิตา รัชพลเมือง, ครู การศึกษา และการพัฒนาชุมชน, หน้า 42.

นอกจากนี้ หากเปรียบเทียบเมืองในเวลาเดียวกันแล้วจะเห็นว่าเขตชนบทได้ส่วนเฉลี่ยจากบริการด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ (Economic Infrastructure) น้อยกว่า⁶ ซึ่งถือว่าไม่เป็นธรรมในการกระจายผลประโยชน์ ผลจากความเหลื่อมล้ำในทางเศรษฐกิจและสังคมของประชากรในประเทศเหล่านี้ หากปล่อยทิ้งไว้จะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นจนยากที่จะแก้ไขได้ อันมีผลต่อเนื่องถึงความมั่นคงของประเทศชาติ ดังคำกล่าวของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี ที่ว่า "...ชนบทคือรากฐานและหัวใจของประเทศชาติ ถ้าชนบทอยู่ไม่ได้ ประเทศชาติก็จะอยู่ไม่ได้...."⁷ การพัฒนาชนบทจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า และเนื่องจากการพัฒนาชุมชนเป็นกระบวนการซึ่งดำเนินไปด้วยความร่วมมือร่วมใจกันระหว่างประชาชนเองกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลเพื่อปรับปรุงสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของชุมชนนั้นให้เจริญยิ่งขึ้น การพัฒนาชุมชนจึงถูกนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาชนบทของประเทศไทย โดยรัฐบาลกำหนดที่จะใช้การพัฒนาชุมชนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน ซึ่งเน้นการพัฒนาชนบทเขตกายจนอย่างต่อเนื่อง⁸ งานทางด้านการพัฒนาชุมชนจึงมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ

สำหรับการพัฒนาในชนบทนั้นต้องดำเนินการพัฒนาในทุกระบบทุกองค์ประกอบและโครงสร้างของชุมชนชนบท ทั้งนี้โดยมุ่งให้มีการพัฒนาสภาพแวดล้อม เพื่อให้สภาพแวดล้อมเหล่านี้เอื้ออำนวยต่อการยังชีพของประชาชนเพื่อมาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบทให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นขอบเขตของการพัฒนาชุมชนจึงครอบคลุมในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมือง

⁶ World Bank, Rural Development Sector Policy Paper, Washington: International Bank for Reconstruction and Development, 1975), p. 5.

⁷ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ "คำกล่าวปราศรัยเนื่องในพิธีเปิดนิทรรศการการบริหารการพัฒนาชนบทแนวใหม่ (กชช.)", ชนบทไทย 2527, หน้า 2.

⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 24.

การปกครอง⁹ กิจกรรมเหล่านี้จึงเป็นเรื่องที่การพัฒนาชุมชนจะต้องเข้าไปดำเนินการ โดยมีลักษณะของการบูรณาการระหว่างโครงการต่าง ๆ เช่นมีการดำเนินการไปพร้อม ๆ กัน มีการจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง และมีการประสานงานเพื่อให้เกิดการสนับสนุนซึ่งกันและกัน อันจะนำไปบรรลุถึงจุดหมายที่แท้จริงของการพัฒนาชนบทกล่าวคือ "...การที่ประชาชนสามารถคิดริเริ่มตัดสินใจและดำเนินการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนได้เองและสามารถควบคุมสภาพแวดล้อมของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ..."¹⁰ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและประชาชนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาประเทศประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น ดังที่ แบตเทน (Batten)¹¹ กล่าวว่า งานพัฒนาชุมชนเป็นงานที่จะต้องพัฒนาคนและวัตถุหรือสิ่งแวดล้อมของคน ซึ่งทั้งสองสิ่งนี้จะต้องพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน เป็นการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของประชาชนในชนบทใหม่มีความคิดก้าวหน้าหันต่อเหตุการณ์ เกิดความกระตือรือร้นที่จะแก้ไขปัญหาของชุมชนโดยมีความคิดริเริ่มที่จะปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของตนให้ดีขึ้นทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม โดยรัฐบาลเข้ามามีส่วนช่วยเหลือในส่วนที่เกินขีดความสามารถของประชาชนเอง

ดังนั้น งานพัฒนาชุมชนจึงเป็นเรื่องที่หน่วยงานหลาย ๆ ฝ่ายของรัฐบาลและเอกชน โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ 4 กระทรวงตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525-2529 คือ¹² กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงมหาดไทย ซึ่งต่อมาในแผนการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6

⁹ อารักษ์พันธ์ จันทร์สว่าง, การพัฒนาชุมชนและกลุ่ม, (รวมคำบรรยายพิเศษ เล่ม 1, มีนาคม 2524), หน้า 21.

¹⁰ ออมร รัชศาสตร์ และยุวัฒน์ วุฒิมณี, การพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน : แนวความคิด ทฤษฎีและทางปฏิบัติในการพัฒนาประเทศ, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยอนุเคราะห์ไทย, 2524), หน้า 1.

¹¹ T.R. Batten, *Non-Directive in Group and Community Work* (London: oxford University Press, 1967), p. 12.

¹² กรมการพัฒนาชุมชน, รายงานผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชนประจำปี 2528, (กรุงเทพมหานคร : กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2529), หน้า 8.

พ.ศ. 2530-2534 ได้เพิ่มกระทรวงหลักที่รับผิดชอบงานพัฒนาชนบทเพิ่ม 5 กระทรวงคือ¹³ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงอุตสาหกรรม โดยทุกกระทรวงจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนาชนบท มีแผนงานร่วมกันเป็นแกนกลางการควบคุมการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการประสานงานอย่างสอดคล้องและต่อเนื่องในภาระหน้าที่หลักของตน ทำให้งานพัฒนาชุมชนในชนบทบังเกิดประโยชน์อย่างแท้จริงต่อประชาชนในชนบท

ตอนที่ 2 หลักสูตรการพัฒนาชุมชนในวิทยาลัยครู

วิทยาลัยครูเป็นสถาบันอุดมศึกษาของชุมชน ทั้งขึ้นและดำรงอยู่เพื่อดำเนินงานตาม อุดมการณ์และจุดมุ่งหมายที่เด่นชัด เป็นลักษณะเฉพาะมุ่งพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชน ในชนบท มีงานหน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2527 "ให้วิทยาลัยครูเป็นสถาบันการศึกษาและการวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา วิชาการและการผลิตครูถึงระดับปริญญาตรี ทำการวิจัยส่งเสริมวิชาชีพและวิทยฐานะของครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการศึกษา ทำนุบำรุงวัฒนธรรมและให้บริการทางวิชาการแก่สังคม"¹⁴

ดังนั้นแนวทางการพัฒนาวิทยาลัยครู เพื่อให้สอดคล้องกับหน้าที่ตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2527 จึงมุ่งพัฒนาวิทยาลัยครูให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาท้องถิ่น และเป็นสถาน ศึกษาเพื่อชุมชน โดยเฉพาะเพื่อชุมชนในชนบทอย่างแท้จริง โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้คือ "ผลิตครู ปกป้องบรมครูประจำการ เพื่อการพัฒนาชุมชน ร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษาและประชาชนในการ ส่งเสริมงานอาชีพ และการพัฒนาชุมชนโดยมีวิทยาลัยครูเป็นศูนย์กลางการศึกษานี้อบรมการ

¹³ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาชนบทใน ช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 6 (2530-2534), หน้า 18.

¹⁴ กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2527, หน้า 3. (เอกสารอัครสำเนา)

ประสานงานและการส่งเสริม¹⁵ และเกี่ยวกับบทบาทของวิทยาลัยครูกับการพัฒนาชุมชน ใค้มีผู้ให้ทัศนะดังนี้คือ

สุวัจน์ นิยมคำ¹⁶ ใค้ให้ความเห็นว่า "สถาบันฝึกหัดครูสามารถที่จะให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนและสังคม คือ 1) สถาบันฝึกหัดครูจะต้องวางจุดมุ่งหมายไว้ก่อนว่า จะฝึกฝนไปให้ใครและต้องการคุณภาพอย่างไร 2) จะต้องจัดให้กับครูต่าง ๆ ที่เรียนสำเร็จแล้วเข้าฝึกฝนวิชาการเพิ่มเติมให้ทันกับเหตุการณ์ 3) จะต้องส่งบุคลากรของสถาบันออกไปแนะนำประชาชนหรือครูในชุมชนต่าง ๆ 4) จัดหน่วยศึกษาเคลื่อนที่เพื่อให้ชาวบ้านและครูได้รับการทางด้านความรู้และอาชีพ 5) จัดโปรแกรมพิเศษเพื่อช่วยเหลือชนกลุ่มน้อยให้อ่านออกเขียนได้และประกอบอาชีพที่ถูกต้อง 6) ให้ใค้คว่ำค่าแก่ครูต่าง ๆ เพื่อเข้ามาอบรมเพื่อจะได้ยกวิทยฐานะ 7) จัดหลักสูตรหรือกิจกรรมในเรื่องการศึกษานอกระบบ

พะนอม แก้วกำเนิด¹⁷ ใค้กล่าวว่า หน้าที่และบทบาทของครูที่สังคมปรารถนามี 6 ประการ คือ

1. มีหน้าที่สอน
2. อบรมจริยธรรมให้แก่นักเรียน
3. ช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียน
4. ช่วยพัฒนาโรงเรียน
5. จัดกิจกรรมการศึกษาที่จะมีผลต่อการพัฒนาชุมชน
6. มีหน้าที่ในการพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาการและในด้านพฤติกรรมเพื่อเป็นแบบอย่าง

¹⁵กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2527

¹⁶สุวัจน์ นิยมคำ, บุคลากรของสถาบันฝึกหัดครูในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรับใช้สังคม, (กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทยการพิมพ์, 2518), หน้า 58.

¹⁷พะนอม แก้วกำเนิด, "แนวนโยบายในการดำเนินการฝึกหัดครูชนบท", คู่มือดำเนินการฝึกหัดครูเพื่อพัฒนาชนบท, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เพชรสยามการพิมพ์, 2525), หน้า 131.

อมร รักษาสิทธิ์¹⁸ ได้กล่าวไว้ว่า "สถาบันอุดมศึกษาเป็นสมองของสังคม จึงถือหลักส่งเสริมให้อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ได้นำความรู้ที่มีอยู่ไปเผยแพร่แก่ประชาชน หน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจและธุรกิจโดยทั่วไป โดยยอมรับว่าเป็นงานในหน้าที่อย่างหนึ่ง" วิทยาลัยครู ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา คั้งนั้นภาระหน้าที่ของวิทยาลัยครูจึงควรปฏิบัติดังที่ได้กล่าวมานี้ และจากแนวทางดังกล่าว กรมการฝึกหัดครูจึงได้จัดร่างหลักสูตรวิชาเอกการพัฒนาชุมชนขึ้นเพื่อสนองความต้องการของรัฐและท้องถิ่น การจัดทำหลักสูตรดังกล่าวได้ดำเนินการโดยหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู จัดส่งศึกษานิเทศก์ไปหาข้อมูลและสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของกองฝึกอบรม กรมพัฒนาชุมชน สัมภาษณ์หาข้อมูลจากผู้ที่ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการศึกษาฝึกอบรมมาจาก Mount Carmel ประเทศอิสราเอล และขอความคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิอื่น ๆ ได้ เสนอรูปแบบของหลักสูตรโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการสร้างหลักสูตรขึ้นใช้เวลาในการจัดทำประมาณ 7 เดือน ได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังรายละเอียดต่อไปนี้¹⁹

1. ศึกษาเอกสารหลักสูตรและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- 1.1 หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
- 1.2 หลักสูตรมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2521
- 1.3 หลักสูตรสภาการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2519
- 1.4 หลักสูตรระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ วิชาโททางการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2524
- 1.5 โปรแกรมการศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอก-โท พัฒนาสังคมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พุทธศักราช 2521

¹⁸อมร รักษาสิทธิ์, แนวการวัดปริมาณการปฏิบัติงานประจำปีของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : บรรณสาร, 2512), หน้า 4-5.

¹⁹กรมการฝึกหัดครู, ร่างหลักสูตรสภาการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2519 เพิ่มเติม พุทธศักราช 2524 วิชาเอกการพัฒนาชุมชน, หน้า 3-6. (อัครสำเนา)

- 1.6 หลักสูตร การฝึกอบรมการพัฒนาชุมชนชนบท (หลักสูตร 9 เดือน ของ Mount Carmel - International Training Center for Community Services ของประเทศอิสราเอล
- 1.7 คู่มือการศึกษาโครงการปริญญาโททางสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ สาขาพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พุทธศักราช 2524
- 1.8 หลักสูตรระดับปริญญาโทวิชาเอกการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พุทธศักราช 2524
- 1.9 หลักสูตรและคู่มือการฝึกอบรมก่อนประจำการพัฒนาชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย
- 1.10 ประกาศกรมพัฒนาชุมชน เรื่องการรับสมัครสอบแข่งขันเพื่อบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการในกรมการพัฒนาชุมชน ตำแหน่งเจ้าพนักงานพัฒนาชุมชน 2 และนักพัฒนาชุมชน 3 ครั้งที่ 1/2524

ทั้งนี้ คณะกรรมการร่างหลักสูตรวิชาเอกการพัฒนาชุมชน ได้กำหนดแนวทาง ขั้นตอน และระยะเวลาในการจัดทำโครงการร่างหลักสูตรวิชาเอกการพัฒนาชุมชน ดังนี้คือ

1. จัดร่างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงและระดับปริญญาตรี ให้เสร็จภายในวันที่ 17 กันยายน 2524 และเสนอการใช้หลักสูตรต่อสภาการฝึกหัดครู ภายในเดือนตุลาคม 2524
2. สืบรวจบุคลากรผู้สอนวิชาการพัฒนาชุมชน ของกรมการฝึกหัดครู
3. กำหนดชื่อปริญญาวิชาการพัฒนาชุมชนให้เรียกชื่อว่า ครุศาสตร์บัณฑิตการพัฒนาชุมชน ส่วนชื่อวิชาเรียกว่า วิชาเอกการพัฒนาชุมชน

หลังจากที่ไ้รับการอนุมัติจากสภาการฝึกหัดครูเรียบร้อยแล้ว วิทยาลัยครูที่มีความพร้อมทางด้านบุคลากรผู้สอนวิชาเอกการพัฒนาชุมชน จึงได้ทำการเปิดรับสมัครนักศึกษาวิชาเอกการ

พัฒนาชุมชนขึ้นในปีการศึกษา 2525 เป็นปีแรกของวิทยาลัยครู โดยมีจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ดังนี้²⁰

1. เพื่อผลิตครูที่สามารถปลูกฝังนิสัยรักงานพัฒนาท้องถิ่นให้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาได้
2. เพื่อให้วิทยาลัยครูเป็นสถาบันที่ให้บริการทางค่านิชาการและวิชาชีพแก่ชุมชน
3. เพื่อผลิตครูที่เป็นผู้นำของท้องถิ่นในการพัฒนาท้องถิ่นของตน รู้จักสำรวจและรวบรวมข้อมูล เข้าใจปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของท้องถิ่น
4. เพื่อปลูกฝังผู้เรียนให้สามารถประสานงานกับหน่วยงานพัฒนาชุมชนอื่น ๆ ได้
5. เพื่อผลิตครูที่สามารถปลูกฝังเยาวชนให้รักท้องถิ่นของตน

สำหรับการจัดการ เรียนการสอนตามหลักสูตรของนักศึกษาวิชาเอกการพัฒนาชุมชน ในระดับอนุปริญญา กำหนดให้มีระยะเวลาการเรียน 2 ปีนั้นนักศึกษาจะต้องเรียนให้ครบ 70 หน่วยกิต โดยแบ่งเป็นกลุ่มวิชา ดังนี้²¹

1. กลุ่มวิชาพื้นฐานทั่วไป จำนวน 24 หน่วยกิต ประกอบด้วย 5 กลุ่มวิชาคือ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ และกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย

²⁰ กรมการฝึกหัดครู, หลักสูตรวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2528 ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2529, (กรมการฝึกหัดครู, กระทรวงศึกษาธิการ, 2529), หน้า 27.

²¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 10-37.

2. กลุ่มวิชาชีพครู จำนวน 24 หน่วยกิต ประกอบด้วย วิชาความรู้เบื้องต้นทางการศึกษา จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาการศึกษา หลักการสอนและเตรียมประสบการณ์วิชาชีพ ภาคปฏิบัติ การประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบ และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

3. กลุ่มวิชาเอก จำนวน 22 หน่วยกิต ประกอบด้วย

3.1 รายวิชาบังคับ จำนวน 11 หน่วยกิต ประกอบด้วย วิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน กระบวนการพัฒนาชุมชน การพัฒนาความสามารถของบุคคลและกลุ่มชน การจัดการฝึกอบรมและสัมมนา และการพัฒนาชุมชนภาคปฏิบัติ

3.2 รายวิชาเลือก จำนวน 11 หน่วยกิต โดยให้นักศึกษาเลือกเรียนจากรายวิชาการพัฒนาชุมชน เช่น วิชาวิวัฒนาการของมนุษยชาติ กระบวนการพัฒนาชุมชน หลักและวิธีการรวมพลังเพื่อชุมชน การบริหารงานพัฒนาชุมชน เป็นต้น (สำหรับรายละเอียดของกลุ่มวิชาเอกดู ภาคผนวก)

นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนในวิชาเอกการพัฒนาชุมชนพบว่าส่วนใหญ่ใช้วิธีการบรรยาย การให้ค้นคว้ารายงาน และการจัดอภิปรายในชั้นเรียน²² และในการฝึกงานภาคปฏิบัติของนักศึกษาวิชาเอกการพัฒนาชุมชนแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ การฝึกงานภาคปฏิบัติด้านพัฒนาชุมชน และการฝึกภาคปฏิบัติด้านวิชาชีพครู ดังนี้

1. การฝึกงานภาคปฏิบัติด้านพัฒนาชุมชน จะใช้เวลาฝึกงานในช่วงปิดเทอมของภาคเรียนที่ 2 ใช้เวลาในการฝึกงานไม่น้อยกว่า 250 ชั่วโมง ทั้งนี้ทางวิทยาลัยครูได้ติดต่อประสานงานกับสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ และพัฒนาการระดับ

²² เพ็ญศรี มั่นนาค, "การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษา กับอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาเอกการพัฒนาชุมชนระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงของวิทยาลัยครู", (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528), หน้า 164.

ค่ามลทุกครั้งก่อนที่นักศึกษาจะออกไปฝึกงานภาคปฏิบัติ สำหรับกิจกรรมที่จัดขึ้นในภาคปฏิบัติของ นักศึกษาวิชาเอกการพัฒนาชุมชน ถูกกำหนดขึ้นโดยอาจารย์นิเทศก์ด้านการพัฒนาชุมชน ร่วมกับ พัฒนาการจังหวัด และพัฒนานิเทศก์ ทั้งนี้โดยให้สอดคล้องกับโครงการพัฒนาชนบทของแต่ละ วิทยาลัยครู เช่น โครงการสำรวจโรงเรียนและชุมชนเพื่อทราบปัญหาและสภาพปัจจุบัน โครงการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ห้องสมุดเคลื่อนที่ โครงการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ ชาวบ้าน²³ เป็นต้น และในระหว่างที่นักศึกษาปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ระดับท้องถิ่นนั้น ทาง วิทยาลัยครูได้จัดอาจารย์นิเทศก์ ให้ร่วมมือกับพัฒนาการในระดับตำบลเป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำและ ให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาทุกคนที่ออกฝึกภาคปฏิบัติ

2. การฝึกภาคปฏิบัติด้านวิชาชีพครู เริ่มทำการฝึกในภาคเรียนที่ 3 ใช้เวลาในการ ฝึกสอนไม่น้อยกว่า 250 ชั่วโมง ทั้งนี้อาจารย์นิเทศก์ค่าประจำสัปดาห์ร่วมกับครูนิเทศก์ของ โรงเรียน ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำและให้ความช่วยเหลือทางด้านการแก่นักศึกษาที่ฝึกสอน ในโรงเรียนประถมศึกษา

ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม

ทัศนคติเป็นผลของกระบวนการทางสังคมประภคิต (Socialization) ที่จะสนองตอบ ในทางที่ชอบ หรือไม่ชอบต่อสิ่งต่าง ๆ เช่น ครอบุคคลใดบุคคลหนึ่ง สิ่งของ สถาบัน หรือสถานการณั้ ต่าง ๆ ทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ไม่ใช่เป็นสิ่งที่เขามิมาแต่กำเนิด แต่เป็นสิ่งที่บุคคลได้จาก การเรียนรู้ และประสบการณ์ที่เขามิมีต่อสิ่งนั้น²⁴ และทั้งนี้ก็มีผู้นิยามความหมาย "ทัศนคติ" ไว้มากมาย ดังเช่น

²³กรมการฝึกหัดครู, คู่มือดำเนินงานการฝึกหัดครูเพื่อพัฒนาชนบท, (กรุงเทพมหานคร: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2528), หน้า 79.

²⁴William A. Mehrens and Invin J. Lehamann, Standardized Tests in Education (New York : Holt, Rinehart and Winston, 1975), p. 287.

อนาสตาซี (Anastasi)²⁵ กล่าวว่า ทักษคติ หมายถึง ความโน้มเอียงที่จะแสดงออกชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งต่าง ๆ เช่น เชื้อชาติ ชนรรมนิยมประเพณี หรือสถาบันต่าง ๆ ทักษคติไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง แต่สามารถสรุปหาได้จากพฤติกรรมภายนอกที่แสดงออกมาทางภาษาและกิริยาท่าทาง

ออฟเพนเฮม (Oppenhem)²⁶ กล่าวว่า ทักษคติเป็นความพร้อม ซึ่งมีแนวโน้มที่จะแสดงตอบโต้สิ่งเร้าตามทิศทางที่แน่นอน

เครทซ์และครัทซ์ฟิลด์ (Kretch and Crutchfield)²⁷ กล่าวว่า ทักษคติเป็นผลรวมของกระบวนการที่ก่อให้เกิดสภาพการจูงใจ อารมณ์ การยอมรับ และพฤติกรรม ซึ่งกระบวนการเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์ของบุคคล

นิวคอมบ์ (Newcomb)²⁸ กล่าวว่า ทักษคติเป็นความรู้สึกเอนเอียงของจิตใจที่มีต่อประสบการณ์ที่ได้รับ อาจจะมีมากหรือน้อยก็ได้ และทัศนคตินี้จะแสดงออกทางค่านิยมพฤติกรรมคือแสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ เห็นด้วยหรือชอบ เรียกว่าทัศนคติทางบวก แต่ถ้าเป็นทัศนคติในทางลบจะแสดงออกในทำนองไม่พึงพอใจ ไม่ชอบหรือไม่เห็นด้วย ส่วนทัศนคติอีกแบบหนึ่งคือ ความรู้สึกเฉย ๆ ไม่ชอบไม่เกลียด เป็นทัศนคติแบบกลาง ๆ

²⁵ Anne Anastasi, Psychological Testing, 3d ed. (New York : Macmillan Publishing Co., 1968), pp. 479 - 480.

²⁶ A.N. Oppenhem, Questionnaire Design and Attitude Measurement (New York : Basic Books, 1966), p. 3.

²⁷ D. Kretch and R.S. Crutchfield, Theory and Problems in Social Psychology (New York : McGraw-Hill, 1947), p. 152.

²⁸ T.M. Newcomb, Social Psychology (New York : The Dryden Press Publishes, 1954), p. 128.

ครูซ (Cruze)²⁹ กล่าวว่า ทัศนคติเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพซึ่งอาจเกิดขึ้นกับบุคคล
ด้วยสาเหตุ 3 ประการ

1. เกิดจากการที่บุคคลยอมรับทัศนคติทางวัฒนธรรมไว้มาก่อน ที่จะได้พบปะและมีความ
รู้สึกจริง ๆ กับวัตถุที่ทำให้เกิดทัศนคติเช่นนั้นขึ้น
2. เกิดจากการที่บุคคลสร้างขึ้น โดยยุดิความคิดจากความรู้สึกที่ตนเองมีอยู่เกี่ยวกับประสบการณ์
อย่างใดอย่างหนึ่ง
3. เกิดจากการที่บุคคลแสดงปฏิกิริยาต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างรุนแรง เช่น ความรู้สึกกลัว
เป็นต้น

หากพิจารณาจากคำนิยามดังกล่าวข้างต้น จะพบว่าแนวคิดที่สำคัญนั้นเชื่อว่าทัศนคติมี
ความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรม และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่ง ชอว์ และไรท์ (Shaw
and Wright)³⁰ ได้กล่าวถึงลักษณะของทัศนคติไว้ดังนี้

1. ทัศนคติเป็นผลหรือขึ้นอยู่กับสิ่งที่บุคคลประเมินผลสิ่งไว้แล้วแปรเปลี่ยนมาเป็น
ความรู้สึกภายใน ที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการที่จะแสดงพฤติกรรม
2. ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการ เรียนรู้มากกว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองหรือเป็นผลมาจาก
ลักษณะโครงสร้างภายในตัวของบุคคลหรือบุคลิกภาวะ
3. ทัศนคติของบุคคลจะแปรค่าได้ทั้งในค่านคุณภาพและความเข้ม โดยจะครอบคลุม
ช่วงของทัศนคติ (Continuum) นั้น ซึ่งจะแปรค่าได้ทั้งมาก ปานกลาง และน้อย นั่นคือทัศนคติ
จะมีค่าทั้งทางบวกและทางลบ

²⁹ Cruze, Wendel W. Educational Psychology, (New York : The
Ronald Press Company, 1942), p. 572.

³⁰ M.E. Shaw and J.M. Wright, Scale for Measurement of Attitude,
(New York ; Mc Graw-Hill, Inc., 1967), pp. 6-9.

4. ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วจะมีลักษณะที่คงที่และเปลี่ยนแปลงใจค่อนข้างยาก และทัศนคติอาจเกิดขึ้นกับบุคคลด้วยสาเหตุ 4 ประการคือ³¹

1. เกิดจากการที่บุคคลเรียนรู้วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมต่าง ๆ ของสังคม แล้วนำสิ่งที่เรียนรู้เหล่านั้นมาเป็นรากฐานของทัศนคติ
2. เกิดจากการที่บุคคลแบ่งแยกความรู้ที่ได้มาจาประสบการณ์ของตนเอง เช่น ใ้รับการเลี้ยงดูมาคัมภีร์มองโลกในแง่ดี
3. เกิดจากประสบการณ์เดิมของบุคคลว่ารุนแรงในคำตัดสินหรือไม่ดี เช่น บุคคลที่ทำให้เกลียดความมีลักษณะอย่างไร ก็มักมีทัศนคติไม่ดีต่อบุคคลที่มีรูปร่างลักษณะเช่นนั้นด้วย
4. เกิดจากการเลียนแบบ และยอมรับเอาทัศนคติของผู้ที่ถูกเลียนแบบนั้นไปเป็นทัศนคติของตน

ทัศนคติจึงมีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับพฤติกรรม และการแสดงออกของบุคคล ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้ การเลียนแบบ และประสบการณ์เดิมของบุคคล ทั้งยังเป็นผลรวมของกระบวนการสังคมประคิต (Socialization)³² ซึ่งบุคคลจะเริ่มตั้งครอบครวั โดยเริ่มเรียนรู้จากเรื่องของตนเองไปยังบุคคลอื่น ๆ ในสังคม และจะนำเอาการเรียนรู้ภายในบ้าน ซึ่งเป็นรากฐานของเขาไปใช้กับสังคมระดับอื่น ๆ จึงเป็นกระบวนการที่ทำให้เด็กที่เกิดมีบุคลิกภาพในทางที่สังคมต้องการ จึงทำให้บุคคลสามารถปรับตัวเข้ากับวิถีชีวิตที่เป็นระเบียบของสังคมที่ตนเป็นสมาชิกได้

³¹ บัญยงค์ นิสาวาณิชย์, "การทดลองสอนความเป็นระเบียบวินัยแก่เด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาต่างกันโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์" (ปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2525), หน้า 16.

³² เชิดศักดิ์ โสธาสินธุ์, การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : โอเคียนส์โตร์, 2523), หน้า 93.

อานนท์ อาภาภิรม³³ ได้แบ่งลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวตามฐานะทางเศรษฐกิจสังคมไว้ 3 ลักษณะดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวที่ยากจน วิธีการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวประเภทนี้มีลักษณะพลอยปละละเลย เพราะทั้งบิดาและมารดาต่างหากินตัวเป็นเกลียว จึงไม่ค่อยมีเวลาเอาใจใส่ต่อการอบรมเลี้ยงดูมากนัก บิดามารดาถือคติว่า "ลูกจะดีหรือไม่ดีก็สุดแท้บุญกรรมของเด็ก" อย่างไรก็ตามก็ดีกว่าครอบครัวที่ยากจนจำนวนไม่น้อยพยายามอบรมเลี้ยงดูเป็นอย่างดี แต่มักประสบอุปสรรคขัดข้องบางประการ เช่น อีจ๊วแวดล้อมในละแวกบ้านและเพื่อนเล่นอาจจะนำไปสู่ทางที่ไม่ดีได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เหลือวิสัยที่บิดามารดาจะแก้ไขได้ เพราะฉะนั้นเด็กที่มาจากครอบครัวที่ยากจน จึงมักเป็นปัญหาของสังคม เพราะเด็กไม่ได้รับการเอาใจใส่อบรมอย่างเพียงพอ ตลอดจนไม่ได้รับความเมตตาจากบิดามารดา

2. การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวชนชั้นกลาง ครอบครัวประเภทนี้ย่อมมีโอกาสหรือเวลาที่เอาใจใส่อบรมสั่งสอนลูกได้ดีกว่าครอบครัวที่ยากจน ทั้งบิดาและมารดาอยู่ในฐานะที่จะสรรหาสิ่งต่าง ๆ มาบำบัดความต้องการของเด็กซึ่งอยู่ในวัยที่อยากจะได้สิ่งนั้นสิ่งนี้ การอบรมของชนชั้นกลางมักเน้นในเรื่องความเป็นระเบียบ โดยถือคติว่า "เด็กคืออยู่ที่การอบรมสั่งสอน" เมื่อเด็กโตขึ้นก็นิยมวางแผนการศึกษาให้แก่เด็ก และพยายามสนับสนุนให้ลูกได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนในชั้นสูง ๆ

3. การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวชั้นสูง ครอบครัวประเภทนี้ให้ความเอาใจใส่แก่เด็กเป็นอย่างยิ่ง ทั้งในด้านการกินอยู่หลับนอนและการอบรมสั่งสอน อย่างไรก็ตามมักจะปรากฏเสมอว่า เด็กบางคนที่มาจากครอบครัวชั้นสูง มีความประพฤติไม่สู้จะเรียบร้อย ซึ่งเชื่อกันว่าอาจเป็นเพราะมีการทรมานใจเด็กมากเกินไป จนกระทั่งกลายเป็นเด็กเสียไป

³³ อานนท์ อาภาภิรม, ลักษณะสังคมและปัญหาสังคมของไทย, (กรุงเทพมหานคร : ไทพริ้นท์พานิช, 2517), หน้า 150.

สำหรับองค์ประกอบของสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม จากรายงานการสำรวจ
ภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ได้กำหนดสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือน
ดังนี้³⁴

1. ครอบครัวยุคที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมระดับสูงจะต้องมีรายได้เฉลี่ยต่อสมาชิก
1 คน ในครอบครัวเกินกว่า 6,000 บาทต่อเดือน บิดาจะต้องมีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป
และมีลักษณะอาชีพตามเกณฑ์ที่กำหนดดังนี้คือ

ผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพในระดับสูง

ข้าราชการพลเรือน ทหาร ตำรวจตั้งแต่ระดับ 6 ขึ้นไป

นักวิชาการ ครู อาจารย์ในมหาวิทยาลัย

พ่อค่านักธุรกิจ เจ้าของธุรกิจขนาดใหญ่

เกษตรกรที่มีที่ดินขนาดใหญ่

2. ครอบครัวยุคที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมระดับกลางจะต้องมีรายได้เฉลี่ยต่อ
สมาชิก 1 คน ในครอบครัวอยู่ระหว่าง 1,500-6,000 บาทต่อเดือน บิดาจะต้องมีการศึกษา
สูงกว่า ม.6 ถึงระดับปริญญาตรี และมีลักษณะอาชีพตามเกณฑ์ที่กำหนดดังนี้คือ

ผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพในระดับกลาง

ข้าราชการพลเรือน ทหาร ตำรวจ ตั้งแต่ระดับ 3-5

พ่อค่านักธุรกิจ หรือเจ้าของร้านค้าขนาดกลาง

เกษตรกรที่มีที่ดินขนาดกลาง

3. ครอบครัวยุคที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมระดับต่ำจะต้องมีรายได้เฉลี่ยต่อสมาชิก
1 คน ในครอบครัวต่ำกว่า 1,500 บาทต่อเดือน บิดาจะต้องมีการศึกษาระดับ ป. 4 ถึง ม. 6
และมีลักษณะอาชีพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้คือ

³⁴ สำนักงานสถิติแห่งชาติ, รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน
พ.ศ. 2529, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี้, 2529),
หน้า 20-21.

กรรมกรทั่วไป

ผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิต

เสมียน พนักงานขายและบริการ

ผู้ประกอบการ กิจค้าขายรายย่อย

เกษตรกร เช้าที่ดิน หรือมีที่ดินขนาดเล็ก

แคพรอล (Kapral)³⁵ ศึกษาความต้องการและความคาดหวัง เกี่ยวกับอาชีพและการศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรกรรม ที่มหาวิทยาลัยเกษตรกรรมและวิทยาลัยเทคโนโลยีของรัฐนิวยอร์ก จากจำนวนนักศึกษา 274 คน ค้นพบว่าภูมิหลังทางค่านิยมธุรกิจและสังคมของนักศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการและความคาดหวัง เกี่ยวกับอาชีพและการศึกษาที่ได้ออกไป สถานการณ์ที่เรียน ภูมิฐานะ การมีประสบการณ์การทำงานในฟาร์ม ขนาดครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา อาชีพของบิดา เหตุผลในการเรียนวิชาเกษตรกรรม และพบอีกว่าในสถาบันการศึกษาที่มีส่วนในการพิจารณาเลือกอาชีพได้แก่ เพื่อน ครูผู้สอนวิชาเอก ครูที่ปรึกษาทางวิชาการ นอกจากนี้ในการเลือกอาชีพนักศึกษาให้ความสำคัญในการพิจารณาบุคคลที่เขาจะร่วมงานด้วยและค่าตอบแทนที่ได้รับ

เวิร์thingตัน (Worthington)³⁶ ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะ ของนักศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับเกรดการเรียนในครั้งแรกของนักศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยยูทาห์ (Utah) ผลปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับฐานะทางเศรษฐกิจสังคม และฐานะทางเศรษฐกิจ

³⁵ Richard Leroy Kapral. "A Study of Occupational and Education Aspirations and Expectations of Agriculture Students at State University of New York Agriculture and Technical College." Dissertation Abstracts International. 42 (February 1981) : 3384 - A.

³⁶ Lois H. Worthington and Gland W. Grant, "Factor of Academic Success : a Multivariate Analysis, The Journal of Education Research. 65 (September, 1971) : pp. 7 - 10.

สังคมในการค้นคว้าเขาหมายถึงรายได้ของครอบครัว และอาชีพของผู้ปกครองซึ่งเขาได้แบ่งฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ปกครองเป็น 3 ระดับ คือ ระดับสูง ระดับกลาง และระดับต่ำ

แฟรงเคิล (Frankle)³⁷ ได้ทำการค้นคว้าเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจสังคมที่มีผลต่อการเรียนของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา พบว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมสูง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจตกต่ำ และการค้นคว้าของแฟรงเคิลตรงกับผลการค้นคว้าของเลวิน (Levin)³⁸ ที่ว่าฐานะเศรษฐกิจและสังคมเป็นตัวแปรที่สำคัญในการศึกษา เพราะเหตุว่าฐานะทางเศรษฐกิจสังคมเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทัศนคติ แรงกระตุ้น และค่านิยม ตัวแปรเหล่านี้มีความสำคัญต่อผลการเรียนในวิทยาลัยทั้งสิ้น

ศิริชัย กาญจนวาสี³⁹ ศึกษาทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนิสิตคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพครู ผลการวิจัยพบว่า นิสิตครูศาสตร์ปีที่ 1 ส่วนใหญ่มีค่านิยมประกอบอาชีพครูส่วนตัว ไม่มีบุคคลในครอบครัวหรือญาติประกอบอาชีพครู มีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพครูมาก และคิดว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่ดี ทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนิสิตครูศาสตร์มีความแตกต่างกันตามชั้น ปี และเพศ โดยพบว่านิสิตปีที่ 1 มีทัศนคติต่อวิชาชีพครูสูงกว่านิสิตปีที่ 2 และปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และนิสิตหญิงมีทัศนคติต่อวิชาชีพครูสูงกว่านิสิตชาย

³⁷ Frankle, "A parative Study of Achieving and Underacheiving High School Boys of High Intellectual Ability" Reading in Educational Psychology, (1962), pp. 174 - 179.

³⁸ David E. Levin, The Prediction of Academic Performance, (New York : The Russel Sage Foundation, 1965), p. 10.

³⁹ ศิริชัย กาญจนวาสี, "รายงานการวิจัยเรื่องทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย", ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523, หน้า 47-48.

ชนิตา วัณโณเมือง⁴⁰ "สำรวจทัศนคติของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยไทยบางแห่งที่มีต่อวิชาชีพครู" จากนักศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2522-2523 จำนวน 1,405 คน ผลการวิจัยพบว่าทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาแตกต่างกันตามสภาพเศรษฐกิจของท้องถิ่นที่เกิด สภาพเศรษฐกิจของถิ่นที่อยู่อาศัย และสภาพเศรษฐกิจของที่ตั้งโรงเรียนประถม กล่าวคือ นักศึกษาที่เกิดในท้องถิ่นที่มีรายได้ต่ำมีทัศนคติต่อวิชาชีพครูดีกว่านักศึกษาที่เกิดในท้องถิ่นที่มีรายได้สูง นักศึกษาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่นที่มีรายได้ต่ำมีทัศนคติต่อวิชาชีพครูดีกว่านักศึกษาที่อยู่ในท้องถิ่นที่มีรายได้สูง และนักศึกษาที่เรียนโรงเรียนประถมซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นที่มีรายได้ต่ำ มีทัศนคติต่อวิชาชีพครูสูงกว่านักศึกษาที่เรียนในโรงเรียนประถมซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นที่มีรายได้สูง

มารศรี กองเกตุ⁴¹ ได้ศึกษาผลของทัศนคติ ระเบียบการศึกษา อาชีพ และรายได้ของบิดามารดา ที่มีต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สามในกรุงเทพมหานคร ในปี 2524 ได้ข้อค้นพบที่สำคัญ คือ ระเบียบการศึกษาของบิดา และรายได้ของบิดา มารดา มีผลกระทบต่อ การเลือกอาชีพของนักเรียน แต่ระเบียบการศึกษาของมารดา และอาชีพของบิดามารดาไม่มีผลกระทบต่อ การเลือกอาชีพของนักเรียน

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์⁴² ศึกษาการเปรียบเทียบระดับและการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อวิชาชีพครูและความตั้งใจใฝ่ประกอบวิชาชีพครูระหว่างนิสิตครุศาสตร์ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาต่างกัน

⁴⁰ชนิตา วัณโณเมือง, "การศึกษาทัศนคติของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยไทยบางแห่งที่มีต่อวิชาชีพครู", วารสารสังคมศาสตร์ (18 มีนาคม 2524), หน้า 57-65.

⁴¹มารศรี กองเกตุ, "ผลของทัศนคติ ระเบียบการศึกษา อาชีพและรายได้ของบิดามารดาที่มีต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สามในกรุงเทพมหานคร", (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524).

⁴²สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ "การเปรียบเทียบระดับและการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อวิชาชีพครู และความตั้งใจใฝ่ประกอบวิชาชีพครูระหว่างนักศึกษาคณะครุศาสตร์ที่มีภูมิลำเนาต่างกัน" (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524), หน้า 77-78.

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2522
จำนวน 293 คน ข้อค้นพบที่สำคัญคือ

1. โดยเฉลี่ยแล้วนิสิตครุศาสตร์ชั้นปีที่ 1 มีทัศนคติต่อวิชาชีพครูอยู่ในระดับดี มีความ
ตั้งใจในการเป็นครูในระดับมาก และปกตวิสัยเชิงอศันย์อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพครู ความตั้งใจในการประกอบวิชาชีพครู
และปกตวิสัยเชิงอศันย์ระหว่างนิสิตที่มีภูมิลำเนาต่างกัน

2.1 ทัวแปรภูมิลำเนาที่มีผลต่อทัศนคติต่อวิชาชีพครู ได้แก่ เพศ เขตที่ตั้งของ
โรงเรียนที่สำเร็จชั้น ม.ศ. 5 และการมีญาติเป็นครู กล่าวคือนิสิตหญิงที่มีทัศนคติต่อวิชาชีพครูดี
กว่านิสิตชาย นิสิตที่สำเร็จชั้น ม.ศ. 5 จากโรงเรียนที่อยู่ในส่วนกลางมีทัศนคติต่อวิชาชีพครูดี
กว่านิสิตที่สำเร็จชั้น ม.ศ. 5 จากโรงเรียนในส่วนภูมิภาคและนิสิตที่มีญาติเป็นครู มีทัศนคติต่อ
วิชาชีพครูดีกว่านิสิตที่ไม่มีญาติเป็นครู

2.2 ความตั้งใจใ้ประกอบวิชาชีพครู ทัวแปรภูมิลำเนาที่มีผลต่อความตั้งใจในการ
ประกอบอาชีพครู ได้แก่ เพศ และการมีญาติเป็นครู กล่าวคือนิสิตหญิงมีความตั้งใจในการเป็นครู
สูงกว่านิสิตชาย และนิสิตที่มีญาติเป็นครูมีความตั้งใจในการเป็นครูสูงกว่านิสิตที่ไม่มีญาติเป็นครู

2.3 ทัวแปรภูมิลำเนาที่มีผลต่อปกตวิสัยเชิงอศันย์ในการประกอบวิชาชีพครู ได้แก่
ภูมิลำเนา ขนาดของครอบครัว และการมีญาติเป็นครู กล่าวคือนิสิตที่มีภูมิลำเนาในภูมิภาคมีความ
เชื่อฟังและปฏิบัติตามความปรารถนาของกลุ่มอ้างอิงมากกว่านิสิตที่มีภูมิลำเนาอยู่ในส่วนกลางหรือ
กรุงเทพมหานคร นิสิตที่มาจากครอบครัวขนาดใหญ่มีความเชื่อฟังและปฏิบัติตามความปรารถนา
ของกลุ่มอ้างอิงมากกว่านิสิตที่มาจากครอบครัวขนาดกลางและขนาดเล็ก นิสิตที่มีญาติเป็นครูมีความ
เชื่อฟังและปฏิบัติตามความปรารถนาของกลุ่มอ้างอิงมากกว่านิสิตที่ไม่มีญาติเป็นครู

ดังนั้นจะ เห็นได้ว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมและการศึกษาของครอบครัวมีอิทธิพล
ต่อการเรียนรู้ เลียนแบบ และประสบการณ์เชิงบวกของคนเป็นรากฐานสำคัญของทัศนคติที่บุคคล
มีต่อสิ่งต่าง ๆ สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมและการศึกษาจึงเป็นทัวแปรสำคัญที่มีผลกับทัศนคติ
ของนักศึกษาวิชาเอกการพัฒนาชุมชนที่ต่อการพัฒนาชุมชน จึงเป็นเรื่องที่ผู้วิจัยสนใจจะศึกษาเพื่อ
เป็นแนวทางในการคัดเลือกนักศึกษาในวิทยาลัยครูใ้ได้อย่างเหมาะสมต่อไป

ตอนที่ 4 ความคาดหวังและการเลือกประกอบอาชีพ

เมอเร็ย์ (Murray)⁴³ ได้ให้ความหมายของความคาดหวังไว้ว่า "หมายถึงระดับผลงานที่บุคคลกำหนดหรือคาดหวังว่าจะทำได้ เมื่อให้บุคคลทำงานที่ตนเองเคยทำและความคาดหวังนั้นเป็นระดับที่บุคคลปรารถนาจะไปให้ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ในการทำงานแต่ละครั้ง" เขาได้อธิบายต่อไปว่า บุคคลจะรู้สึกว่าจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในการที่จะไปให้ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ ขึ้นอยู่กับระดับความยากหรือความง่ายของงานที่ให้ทำนั้น ถ้างานนั้นเป็นงานที่ง่ายมาก การทำสำเร็จก็ไม่มี ความหมาย และในทางตรงกันข้าม งานที่มีความยากมาก ๆ ก็จะไม่ไ้ผลเช่นเดียวกัน เพราะผู้ทำจะไม่เกิดความรู้สึกว่างานนั้นเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถ ภัยเกิดความรู้สึกว่าแม้ทำไม่สำเร็จก็ไม่คิดว่าเป็นความล้มเหลว ดังนั้นความรู้สึกว่าตนประสบความสำเร็จ หรือล้มเหลวจะไม่เกิดขึ้นเมื่อทำงานในระดับกลาง ๆ

การกำหนดความคาดหวังของบุคคล นอกจากขึ้นอยู่กับระดับความยากง่ายของงานแล้วยังขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ผ่านมาในการทำงานนั้น ๆ ภัย คังที คีเซคโก (Dececco)⁴⁴ ไว้กล่าวไว้ว่า การที่บุคคลกำหนดความคาดหวังไว้อย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ผ่านมา กล่าวคือ ถ้าบุคคลเคยประสบความสำเร็จในการทำงานนั้นมาก่อน ก็จะทำให้การกำหนดความคาดหวังในการทำงานคราวต่อไปสูงขึ้น และใกล้เคียงกับความสามารถจริงมากขึ้น แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลประสบความล้มเหลวติดต่อกันเป็นระยะเวลานานก็จะ เป็นเงื่อนไขให้บุคคลระดับความคาดหวังต่ำลงมา เพื่อป้องกันมิให้ตนเกิดความรู้สึกว่าล้มเหลวจากการที่วางระดับความคาดหวังไว้สูงกว่าความสามารถจริง

กล่าวโดยสรุป ความคาดหวังในที่นี้เป็นความรู้สึกนึกคิดและคาดการณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยสิ่งนั้น ๆ อาจจะเป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้ ความรู้สึกนึกคิดหรือคาดการณ์

⁴³ Henry A. Murray, Exploration in Personality (New York : Science Edition, Inc., 1962), pp. 416 - 420.

⁴⁴ John P. DeCecco, The Psychology of Learning and Instruction (Englewood Cliffs N.J. : Prentice-Hall Inc., 1968), pp. 166 - 167.

นั้น ๆ จะมีลักษณะเป็นการประเมินค่าโดยมาตรฐานของคน เป็นเครื่องวัดการคาดการณ์ของแต่ละบุคคล แม้จะเป็นการให้ข้อสิ่งที่ป็นรูปธรรมหรือนามธรรมชนิดเดียวกันก็อาจแตกต่างกันออกไปได้ ทั้งนี้แล้วแต่ผู้มีหลัง ประสบการณ์ ความสนใจ และการเห็นคุณค่าของความสำเร็จของสิ่งนั้น ๆ

โกลด์เซนและคณะ (Goldsen and Others)⁴⁵ ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นในค่านต่าง ๆ รวมทั้งความคิดเห็นในค่านอาชีพของนักศึกษาในสหรัฐอเมริกา จำนวน 4,830 คน จากมหาวิทยาลัย 11 แห่ง ในปี 1950 โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ทำติดต่อกันเป็นเวลาถึง 10 ปี ผลของการวิจัยในเรื่องอาชีพปรากฏว่า นักศึกษาสนใจอาชีพที่ต้องใช้ความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์และมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

ในปี ค.ศ. 1958-1963 กริบบอนส์ และ โลห์เนส (Gribbons and Lohnes)⁴⁶ ศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนชั้นปีที่ 8 จำนวน 111 คน ทำติดต่อกันเป็นระยะเวลา 5 ปี โดยใช้การสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ผลที่ได้ปรากฏว่าความแตกต่างในเรื่องเพศทำให้นักเรียนมีค่านิยมทางอาชีพต่างกัน นักเรียนชายจะเลือกค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับรายได้และความมีเกียรติ ในขณะที่นักเรียนหญิงเลือกค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อกับคน และบริการให้ กับสังคมมากกว่านักเรียนชาย

กินเบอร์ก (Ginberg)⁴⁷ กล่าวว่า การเลือกอาชีพของคนขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของสิ่งที

⁴⁵ Rose K. Goldsen and Others, What College Students Thinks, New York, D. Van Nostrad Company, 1960.

⁴⁶ Warren D. Gribbons and Paul R. Lohnes, "Shift in Adolescents' Vocational Values", The Personnel and Guidance Journal, Vol. 44, No. 3, November, 1965 pp. 248 - 252.

⁴⁷ S.W. Ginberg, E. Ginzberz, S. Axelrad, and J.L. Herma, "Occupational Choice in Values and Occupational Preference of Junior High School Girls," as cited by C.E. Perrone, The Personnel and Guidance Journal, 44 (1965), 254 - 257.

เลือก แต่ละคนย่อมเลือกอาชีพตามองค์ประกอบที่แตกต่างกัน การเลือกอาชีพของแต่ละบุคคล โดยทั่วไปได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม เช่น บิคามารคา ครู เพื่อน เป็นต้น การตัดสินใจเลือก อาชีพใดอาชีพหนึ่งที่ยึดถือตลอดไปเป็นการตัดสินใจที่มีผลต่อตนเองและสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิก อยู่

ระหว่างปี ค.ศ. 1962-1966 โมวซีเรียน (Mowserian) ฮีธ (Heath) และ รอทนี (Rothney)⁴⁸ ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพที่นักเรียนเลือกกับอาชีพของบิดา โดย ทำการวิจัยกับนักเรียนที่มีระดับสติปัญญาสูงซึ่งศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในมลรัฐวิสคอนซิน (Wisconsin) จำนวน 147 คน ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนบอกอาชีพที่ตนอยากทำและให้ออกอาชีพ ของบิดา การวิจัยทำติดต่อกัน 4 ปี ตลอดระยะเวลาที่นักเรียนศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลปรากฏว่า นักเรียนทั้งชายและหญิงส่วนมากเลือกอาชีพในระดับสูงกว่าอาชีพที่บิดามารดาประกอบ และการเลือกอาชีพของนักเรียนเหล่านี้ไม่เปลี่ยนแปลงตลอดระยะเวลา 4 ปี แสดงว่าการเลือก อาชีพของนักเรียนที่มีระดับสติปัญญาสูงที่ใช้ในการวิจัยนี้ไม่เป็นไปตามทฤษฎีของการพัฒนาการในการ เลือกอาชีพของพวกวัยรุ่นที่เปลี่ยนไปเป็นขั้น ๆ ตามลำดับอายุ

ดอบบิ้นส์ (Dobbins)⁴⁹ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความปรารถนาและความมุ่งหวังทางด้าน การศึกษาและอาชีพของนักเรียนมัธยมปลายจำนวน 292 คน จาก 5 เคาน์ตี (County) ใน รัฐลุยเซียนา (Louisiana) ผลปรากฏว่า ครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อเรื่องเหล่านี้มาก คือ บิดา มารดาจะมีอิทธิพลมากต่อการเลือกอาชีพและการศึกษาต่อ ส่วนเพื่อนจะมีอิทธิพลรองลงไป

⁴⁸ Richard Mowserian, Brain R.G. Heath, and John W.M. Rothney, "Superior Students' Occupational Preferences and Their Fathers' Occupational," The Personnel and Guidance Journal, 45 (1966), 238-242.

⁴⁹ Loy Hendirsons Dobbins, "Educational and Occupational Aspirations and Expectation of High School Senior Boys in Five Louisiana Parishes," Dissertation Abstracts, (1969), 2958-2959.

จุมพล หนิมพานิช⁵⁰ ได้ศึกษาแผนการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียน ม.ศ. 5 ในปี 2517 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 185 คน ในปี 2517 พบว่า นักเรียนที่มีบิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกันจะมีแผนการศึกษาต่อแตกต่างกัน กล่าวคือ นักเรียนที่มีบิดามารดามีรายได้ปานกลางและต่ำ จะเลือกอาชีพแพทย์และข้าราชการปกครอง แต่นักเรียนที่มีบิดามารดามีรายได้สูงจะเลือกอาชีพนักธุรกิจ

สุนิรัตน์ วรรณะวาสิน⁵¹ ได้ศึกษาถึงความคาดหวังในการประกอบอาชีพของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงทางเกษตร ในปี 2521 ของนักศึกษา ปวส.เกษตร จำนวน 341 คน พบว่าส่วนใหญ่ต้องการรับราชการ เป็นพนักงานส่งเสริมเกษตรและพนักงานเกษตร มีผู้ต้องการประกอบอาชีพทางการเกษตรเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ส่วนใหญ่จะให้เหตุผลในการเลือกอาชีพต่าง ๆ ว่ามีความรู้และชอบทำนั้น แต่ไม่มีทุนประกอบอาชีพอื่น และเมื่อพิจารณาถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกอาชีพ เช่น อาชีพบิดามารดา เพศ ขนาดครอบครัว ภูมิฐานะ และระดับรายได้ของครอบครัว ปรากฏว่าไม่มีความสัมพันธ์กันแต่อย่างใด การเลือกอาชีพของนักศึกษาไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยดังกล่าว

เสาวภา ชรรรมบุตร⁵² ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพครู ศึกษาเฉพาะกรณีศึกษาคครูในกรุงเทพมหานคร ในปี 2525 โดยสอบถามจากนักศึกษา ป.ศ.สูง ปีที่ 2 ที่จบการศึกษาในปีการศึกษา 2524 ในวิทยาลัยครูหัวกรุงเทพมหานคร ผลการ

⁵⁰จุมพล หนิมพานิช, "แผนการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียน ม.ศ. 5" วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517

⁵¹สุนิรัตน์ วรรณะวาสิน "การศึกษาถึงความคาดหวังในการ ประกอบอาชีพของ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงทางเกษตร (ปวส.เกษตรกรรม)", วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2521

⁵²เสาวภา ชรรรมบุตร, "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพครู : ศึกษาเฉพาะกรณีศึกษาคครูในกรุงเทพมหานคร", (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกอิสระ สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525), หน้า 116.

ศึกษาพบว่า อาชีพของบิดามารดา ภูมิฐานะของนักศึกษาเป็นปัจจัยโดยตรงที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพครู ส่วนรายได้ของบิดา มารดา มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพครู โดยผ่านโอกาสทางการศึกษา ส่วนตัวแปรอื่น ๆ เช่น เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา การศึกษาของบิดามารดา เป้าประสงค์ ความเชื่อเกี่ยวกับอาชีพครู และข้อผูกพัน ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพครูแต่อย่างใด

จากผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านการคาดหวังและเลือกประกอบอาชีพนั้นพบว่า บุคคลกำหนดความคาดหวังอย่างไรขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ผ่านมาและบุคคลจะเลือกอาชีพตามองค์ประกอบที่แตกต่างกัน โดยได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม เช่น ครอบครัว บิดามารดา เพื่อน ตลอดจนการเห็นคุณค่าของสิ่งนั้น ๆ

ตอนที่ 5 งานวิจัยด้านการพัฒนาชนบทและการศึกษา

ในส่วนนี้จะสรุปผลงานวิจัยทางด้านการพัฒนาชนบทและการศึกษา โดยมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

อุกริช พึ่งโสภา⁵³ ได้ศึกษาทัศนคติของข้าราชการต่อโครงการหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง ซึ่งศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการในเขตอำเภออำนาจเจริญ เขมราฐ ชานุมาน กิ่งอำเภอเสนานิคม จังหวัดอุบลราชธานี ในปี 2525 จากการศึกษาวิจัยพบว่า ข้าราชการในเขต 4 อำเภอดังกล่าวมีแนวโน้มทัศนคติไปในทางสนับสนุนต่อโครงการหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองในขณะเดียวกันพบว่าตัวแปรทางสังคม เศรษฐกิจ การศึกษาคือ อายุจริง อายุการ

⁵³อุกริช พึ่งโสภา, "ทัศนคติของข้าราชการต่อโครงการหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง : ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการในเขตอำเภออำนาจเจริญ เขมราฐ ชานุมาน กิ่งอำเภอเสนานิคม จังหวัดอุบลราชธานี", (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525), หน้า 19.

ทำงาน ระดับชั้น ยศและกระทรวงต้นสังกัดของข้าราชการไม่มีความสัมพันธ์ต่อความรู้ความสามารถ และความเข้าใจในโครงการ อพป. หัตถ์คดีการประเมินผลการทำงานของประชาชนตามโครงการ อพป. และการเข้าร่วมในกิจกรรม อพป. ของข้าราชการแต่อย่างใด ในขณะที่เดียวกันจากการศึกษา พบว่า ความรู้ความเข้าใจในโครงการ อพป. ของข้าราชการมีความสัมพันธ์กับหัตถ์คดีการประเมินผลของข้าราชการต่อการทำงานของประชาชน โครงการ อพป. และความรู้ความเข้าใจในโครงการ อพป. มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมในกิจกรรม อพป. ของข้าราชการ แต่หัตถ์คดีการประเมินผลของข้าราชการต่อการทำงานของประชาชนตามโครงการ อพป. ไม่มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมในกิจกรรม อพป. ของข้าราชการแต่อย่างใด

รัชนิพร ภูกร⁵⁴ ได้ศึกษาหัตถ์คดีของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก ในปี 2523 จากประชากรตัวอย่างคือหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 200 คน ผลการวิจัยพบว่า มีหัตถ์คดีต่อการปฏิบัติงานของ อสม. แตกต่างกันขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติงานของ อสม. ในแต่ละตำบล และปัญหาในการให้บริการของ อสม. ส่วนใหญ่พบว่า อสม. มีความรู้ความสามารถไม่เพียงพอ ชาคยานพาหนะ ชาคยา อุปกรณ์ในการให้การ รักษาพยาบาลเบื้องต้นแก่ประชาชน ประชากรตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะ เพื่อแก้ปัญหาว่าควรอบรม อสม. ให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น ควรจัดยานพาหนะ จัดยาให้มีหลายชนิดแก่ อสม. และควรปรับปรุงการคัดเลือก อสม. ให้ได้บุคคลที่เสียสละเพื่อส่วนรวม

บุญเลิศ นนทลือชา⁵⁵ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความมุ่งหวังของผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับ

⁵⁴ รัชนิพร ภูกร, "หัตถ์คดีของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก", วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526.

⁵⁵ บุญเลิศ นนทลือชา, "ความมุ่งหวังของผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับบทบาทของครูที่มีต่อชุมชนชนบท", วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526.

บทบาทของครูที่มีต่อชุมชนชนบท โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นคณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน (กพม.) คณะกรรมการพัฒนาสตรีประจำหมู่บ้าน (กพสม.) ผู้นำเยาวชน และกลุ่มคนในชุมชนจำนวน 385 คน ในปี 2526 ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำท้องถิ่นมีความมุ่งหวังเกี่ยวกับบทบาทของครูที่มีต่อชุมชนชนบทในระดัสูง ทั้งในค่านิยมวัฒนธรรม ค่านิยมเศรษฐกิจและค่านิยมการเมืองการปกครอง และพบว่าผู้นำที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์ต่างกัน มีความมุ่งหวังต่อบทบาทของครูแตกต่างกัน กลุ่มครูมีความมุ่งหวังในค่านิยม วัฒนธรรมและค่านิยมการเมืองการปกครองสูงกว่ากลุ่มอื่น ส่วนคณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน มีความมุ่งหวังในค่านิยมเศรษฐกิจสูงกว่ากลุ่มอื่น กลุ่มเพศชายมีความมุ่งหวังสูงกว่าเพศหญิง และกลุ่มที่มีประสบการณ์มากกว่าจะมีความมุ่งหวังสูงกว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์น้อย

นเรศ วงศ์สวัสดิ์⁵⁶ ได้ศึกษาวิจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติของผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อโครงการสร้างงานในชนบท ศึกษาเฉพาะกรณีห้าตำบลในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ในปี 2526 โดยสอบถามจากผู้นำท้องถิ่นในเขตห้าตำบลของอำเภอเมืองเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำท้องถิ่นที่มีอายุสูงและมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐมาครั้ง จะมีทัศนคติที่ดีต่อโครงการสร้างงานในชนบท ส่วนระดับการศึกษาของผู้นำท้องถิ่น พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อโครงการสร้างงานในชนบท

สะอาด พงษ์อินทร์⁵⁷ ได้ศึกษาบทบาทในการพิจารณาชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษา ในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ตามการรับรู้ของครูและผู้บริหาร

⁵⁶ นเรศ วงศ์สวัสดิ์, "ปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติของผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อโครงการสร้างงานในชนบทศึกษาเฉพาะกรณีห้าตำบลในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526, หน้า 118.

⁵⁷ สะอาด พงษ์อินทร์, "บทบาทในการพิจารณาชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษา ในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน ตามการรับรู้ของครูและผู้บริหารการศึกษา ในเขตการศึกษา 8", (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาสารัตถศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527), หน้า 362-363.

การศึกษา ในเขตการศึกษา 8 ในปีการศึกษา 2527 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครูโรงเรียน ประถมศึกษาที่อยู่ในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน 260 คน และผู้บริหารการศึกษา 126 คน พบว่า ครูและผู้บริหารการศึกษารับรู้ว่า ครูมีการปฏิบัติจริงในการ พัฒนาชุมชนรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง บทบาทที่ครูเห็นว่าครูได้ปฏิบัติมากที่สุดคือ บทบาท ด้านสังคมและวัฒนธรรม ส่วนผู้บริหารการศึกษาเห็นว่าบทบาทที่ครูปฏิบัติมากที่สุดคือ บทบาทด้าน การเมือง การปกครอง ส่วนบทบาทที่ครูปฏิบัติน้อยที่สุดคือ บทบาทด้านเศรษฐกิจและอาชีพ นอกจากนี้ครูและผู้บริหารการศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน พัฒนาชุมชนของครู เรียงตามลำดับความสำคัญมากไปน้อยดังนี้

1. ขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ที่เป็นเครื่องมือสิ่ง เสริมและสนับสนุนวิชาชีพของประชาชน
2. ความยากจนของประชาชน
3. เงินงบประมาณที่ใช้สนับสนุนโครงการมีน้อยไม่เพียงพอในการดำเนินงาน
4. ขาดบุคลากรด้านอาชีพต่าง ๆ ที่จะให้ความรู้แก่ประชาชน
5. ความแตกต่างในการรับรู้หนังสือของประชาชน
6. ครูมีเวลาไม่เพียงพอที่จะให้บริการแก่ประชาชน

สวัสดิ์ ทวีพจน์⁵⁸ ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินงานโครงการฝึกหัดครูชนบท ปรากฏว่า งานพัฒนาหมู่บ้านในโครงการฝึกหัดครูชนบท เป็นผลทำให้ชาวบ้านเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี ขึ้น เกี่ยวกับการได้รับความรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ การช่วยตนเองมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีความกระตือรือร้นในการทำงาน

ประสิทธิ์ เทียมเกษ⁵⁹ ได้ศึกษาถึงการบริการชุมชนของวิทยาลัยครู ตามทัศนะของ

⁵⁸ สวัสดิ์ ทวีพจน์, "สถาบันฝึกหัดครูกับการพัฒนาชนบท", วารสารครุศาสตร์. (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2522), หน้า 92-93.

⁵⁹ ประสิทธิ์ เทียมเกษ, "การบริหารชุมชนของวิทยาลัยครูตามทัศนะของผู้บริหาร การศึกษา ครูและผู้นำท้องถิ่นในเขตการศึกษา 5", (ปริญญานันท์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2521), หน้า 98.

ผู้บริหารการศึกษา ครูและผู้นำท้องถิ่น ในเขตการศึกษา 5 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารการศึกษาและครูมีความต้องการการบริการชุมชนด้านการส่งเสริม ความรู้ทางวิชาการสูงเป็นอันดับหนึ่ง แต่ผู้นำท้องถิ่นต้องการการบริการชุมชนด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและอาชีพ เป็นอันดับหนึ่ง เมื่อเปรียบเทียบทัศนะของทั้งสามกลุ่มต่อการบริการชุมชนของวิทยาลัยครูพบว่าทั้งสามกลุ่มมีทัศนะไม่แตกต่างกัน ทั้งด้านการบริการวิชาการที่เป็นจริง และการบริการที่ต้องการให้วิทยาลัยครูปฏิบัติ

จากรูรณ วัฒนกุล⁶⁰ ได้ศึกษาถึงความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยมระดับตำบลที่อยู่ นอกโครงการโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบทเกี่ยวกับหน้าที่ของครูและโรงเรียนในการพัฒนาชุมชน ผลการศึกษาพบว่า

1. ครูโรงเรียนมัธยมระดับตำบลส่วนใหญ่มีความเห็นคล้าย ในระดับมาก เกี่ยวกับหน้าที่ของครูและโรงเรียนในการพัฒนาชุมชนด้านเศรษฐกิจและอาชีพ สังคมและวัฒนธรรม การศึกษาและนันทนาการ สุขภาพอนามัย และการเมืองการปกครอง และส่วนใหญ่โรงเรียนมีการปฏิบัติกิจกรรมเหล่านั้นน้อย ยกเว้นกิจกรรมในการพัฒนาชุมชนด้านสังคมและวัฒนธรรม
2. ปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ที่ครูโรงเรียนมัธยมระดับตำบล ประทับในระดับมาก คือ เรื่อง
 1. ความยากจนของประชาชน
 2. ครูไม่มีเวลาเพียงพอ และขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานพัฒนาชุมชน
 ในระดับปานกลาง คือ เรื่อง
 - 2.1. ปัญหาความสนใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการการศึกษาของโรงเรียนน้อย

⁶⁰จากรูรณ วัฒนกุล, "ความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยมระดับตำบลที่อยู่นอกโครงการโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบทเกี่ยวกับหน้าที่ของครูและโรงเรียนในการพัฒนาชุมชน", (ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาสารพัดศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526), บทคัดย่อ

- 2.2 ความแตกต่างในค่านิยามการอ่านออกเขียนได้ของประชาชน
- 2.3 ความอ่อนแอป่วยไข้จนไม่สามารถประกอบการทำงานได้
- 2.4 ความรู้ความสามารถของครูผู้สอนในวิชาชีพ
- 2.5 การขาดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน
- 2.6 ความสัมพันธ์ระหว่างครูและประชาชนในหมู่บ้านไม่เพียงพอ
- 2.7 การขาดการประสานงานของหน่วยราชการในท้องถิ่นที่มีบทบาทในการสนับสนุนการพัฒนาชุมชน

งานวิจัยต่างประเทศ

ปี 1964 ประเทศฟิลิปปินส์ได้มีงานวิจัยเรื่องการศึกษาของโรงเรียนชุมชนใน
ปีโคล 61 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า โรงเรียนชุมชนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนที่ได้ผล โดย
ให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับปรุงชุมชน และใช้หลักสูตรของโรงเรียนชุมชน
เป็นเครื่องมือ โครงการต่าง ๆ ประสบผลสำเร็จได้เพราะมีผู้นำที่คัดทั้งฝ่ายโรงเรียนและผู้นำ
ชุมชน

การศึกษาโครงการบริการชุมชนของยูววิทยาลัยในรัฐอลาบามาของ เบอร์ตัน
(Burton) 62 ในปี ค.ศ. 1973 พบว่า หัวหน้าฝ่ายบริหารมีความรับผิดชอบโดยตรงต่อกิจกรรม
การบริหารชุมชน และส่วนใหญ่การดำเนินงานค่านบริการชุมชนนั้น วิทยาลัยมีวิธีการและกระบวนการ
การอย่างต่อเนื่องและปรับปรุงอยู่เสมอ ส่วนปัญหาที่คือขาดการวัดผลประเมินผลเพื่อหาประสิทธิภาพ
ของการบริการชุมชน

61 Uthai Piromruen, "A Study of Community School Practices in Some Selected Areas of the Bicol Region, Philippines and their Implication to the Educational Region 10, Thailand," (Unpublished Master's Thesis, Bicol Teacher College, Locom, Albay Philippines, 1964). pp. 263-264.

62 Cornelius Beck Burton, "A Descriptive Study of Community Service Program in Alabama Public Junior College," Dissertation Abstract International V. 34 No. 8 (February 1973) : 4598 - A.

มัวร์ (Moore)⁶³ ได้ศึกษาบทบาทของ Brunswick Junior College ใน
 ด้านการพัฒนาชุมชน โดยวิเคราะห์การรับรู้เกี่ยวกับงานพัฒนาชุมชนของกลุ่มผู้นำชนบทกับคณาจารย์
 ในวิทยาลัย ผลการวิจัยสรุปได้ว่า วิทยาลัยควรถือกิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชนเป็นหน้าที่หนึ่งของ
 วิทยาลัย และเสนอให้กระทำโดยผ่านองค์กรต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่รวมของประชาชนตามหลักประชาธิปไตย
 และให้ประชาชนรู้จักช่วยเหลือตัวเองด้วย เฉพาะกลุ่มอาจารย์เห็นควรให้กิจกรรมพัฒนาชุมชนเป็น
 กิจกรรมในหลักสูตร โดยคิดเป็นหน่วยกิตให้เสมือนเป็นภาคฝึกงานของนักศึกษา และเป็นการให้การ
 ศึกษาต่อเนื่องแก่ประชาชน การบริการด้านนี้จึงจำเป็นต้องทราบความจำเป็น (needs) และ
 ปัญหาเฉพาะอย่างของชุมชนเสียก่อน

ธิงพิน (Thingpin)⁶⁴ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบหน้าที่บริการของ
 วิทยาลัยชุมชนและโรงเรียนชุมชนในเทนเนสซี" ในปี ค.ศ. 1980 ผลของการวิจัยพบว่า เงินทุน
 เป็นปัญหาใหญ่ของโปรแกรมการบริการการศึกษาทั้งโรงเรียนและวิทยาลัยชุมชน ส่วนข้อเค้นเพียง
 เล็กน้อยของการบริการชุมชนของโรงเรียนและวิทยาลัยชุมชนคือ ความพยายามที่จะมีกิจกรรมร่วม
 กันและอาศัยซึ่งกันและกันของสถาบันทั้งสอง แต่โปรแกรมบริการกลับไม่ได้ผลในชุมชนเพราะขาด
 ทุนทรัพย์ ขาดบุคลากรและไม่ได้รับความร่วมมือจากกลุ่มชนเท่าที่ควร

จากผลงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ จะเห็นถึงการให้ความสำคัญของงาน
 ด้านการพัฒนาชุมชน ซึ่งเป็นมรรควิธี (Means) ที่จะทำให้การพัฒนาชนบทประสบความสำเร็จ
 และบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ คือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ ทั้งนี้สถาบันทางการศึกษาจะ

⁶³ Neal Dewitt Moore, "The Role of Brunswick Junior College
 in Community Development," Dissertation Abstract International
 V. 35 No. 8 (February 1975) : 5059 - A.

⁶⁴ Carol G. Thingpin, "A Comparative Study of the Community
 Service Function of Community Colleges and Community Schools in
 Tennessee", Dissertation Abstracts International, 42(2) : 516-A, 1981

ต้องสำนึกในหน้าที่และบทบาทในงานพัฒนาชุมชนเป็นสำคัญ วิทยาลัยครูซึ่งเป็นสถาบันที่มีโอกาส
 ใกล้ชิดกับท้องถิ่นชนบท จึงมุ่งผลิตครูที่มีลักษณะเป็นผู้นำในชุมชน และมีทัศนคติที่ดีต่องานพัฒนา
 ชนบทอันเป็นคุณลักษณะที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อผู้ที่ประกอบอาชีพค้ำจุนการพัฒนาชุมชน ซึ่ง
 บุคคลที่จะปฏิบัติหน้าที่และภารกิจในอาชีพของตนได้อย่างดีควรจะเป็นผู้ที่เห็นคุณค่า ความสำคัญของ
 อาชีพ และมุ่งมั่นที่จะพัฒนาอาชีพของตนให้เจริญก้าวหน้า การศึกษาทัศนคติของนักศึกษาวิชาเอก
 การพัฒนาชุมชนที่มีต่องานพัฒนาชนบท จึงเป็นเรื่องที่ควรศึกษา ทั้งนี้เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการ
 เสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่องานพัฒนาชนบท และแนวทางประกอบการคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ามาศึกษา
 ในวิชาเอกการพัฒนาชุมชน ให้ได้บุคคลที่เห็นคุณค่า ประโยชน์และความสำคัญของงานพัฒนาชนบท
 อย่างแท้จริง อีกทั้งยังเป็นการตอบสนองนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศ และยกระดับ
 คุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นชนบท

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย